

ANNA M. SROKA, RUBÉN DARÍO TORRES KUBRÍAN
(RED.)

*POLSKA i HISZPANIA w Unii Europejskiej
– doświadczenia i perspektywy*

Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR
Warszawa 2012, 262 s.

(Anna Wierchowska)

RECENZJE

Pozycja *POLSKA i HISZPANIA w Unii Europejskiej – doświadczenia i perspektywy*, pod redakcją Anny Sroki oraz hiszpańskiego badacza Rubéna Darío Torresa Kubríana jest kolejną analizą członkostwa wybranych państw europejskich (w tym przypadku Polski i Hiszpanii) w strukturach zintegrowanej Europy. Słowo „kolejna” w odniesieniu do tej pracy nie powinno być jednak traktowane tutaj jako zarzut czy element negatywnej oceny. Jest to bowiem publikacja o znacznych walorach poznawczych i dydaktycznych, wyraźnie wzbogacająca obecną ofertę na rynku dydaktycznym i naukowym.

Praca ta jest zbiorem kilku artykułów, których autorami są zarówno badacze polscy, jak też związani z Hiszpanią, co gwarantuje nową, ciekawą dla polskiego czytelnika perspekty-

wę i znacznie wzbogaca analizę. Jak we wstępie nadmienia Anna Sroka, dobór poszczególnych analiz przedmiotowych i podejść metodologicznych był dowolny. W pracy spotkamy się z omówieniem wybranych polityk (spójności, rolnej, społecznej), bardziej generalnymi analizami traktującymi o wpływie członkostwa Polski i Hiszpanii na sytuację gospodarczą tych państw czy porównaniami prezydencji obydwu krajów. Może to wywołać u czytelnika wrażenie pewnego chaosu i przypadkowego doboru treści, ale z drugiej strony możemy bez cienia wątpliwości stwierdzić, że w publikacji utrzymana jest równowaga, polegająca na odniesieniu każdego problemu zarówno do Polski, jak i Hiszpanii. Dzięki temu zabiegowi autorom udało się osiągnąć ostatecznie cel, jakim jest merytoryczna spójność publikacji.

Publikacja rozpoczyna się słowem wstępnym Anny Sroki, a następnie przechodzimy do lektury tekstu Agnieszki Rothert, stanowiącego najbardziej generalny wkład w całą książkę. Jest to bowiem niezwykle ciekawe ujęcie rządzenia w strukturach ponadnarodowych, w którym autorka odwołuje się do fenomenu władzy sprawowanej w Unii Europejskiej. Ponadnarodowość wymusza pewne specyficzne mechanizmy rządzenia, które zaczyna przypominać układ sieci i w którym elementy niehierarchicznego rządzenia zdecydowanie przeważają nad elementami rządu. Pojawiają się nowi aktorzy, którzy w efekcie znacznie modyfikują funkcjonowanie państw narodowych, będących nadal podstawowymi uczestnikami sfery politycznej. Nowe sposoby rządzenia – oparte w dużej mierze na nieformalnej koordynacji, komunikacji, negocjacjach, konsensie i zaufaniu – nie są jednak łatwe do przyjęcia i absorpcji przez wszystkie państwa. Autorka podejmuje próbę porównania tego, jak w nowej sytuacji odnalazły się Polska i Hiszpania po wejściu do UE.

Podobnie generalny charakter i znaczny walor poznawczy ma artykuł Eugeniusza Górskiego, który podjął problem historycznej i filozoficznej perspektywy członkostwa Polski i Hiszpanii w zintegrowanej Europie. Autor odwołuje się do wartości bliższych kulturze Hiszpanii i Polski, biorąc także pod uwagę polityczne konotacje wynikające z tych afiliacji. Wyraża przekonanie, że mimo zwrotów politycznych, które w jednym i drugim państwie mają miejsce, zmian ekip rządzących, wskazujących na

odmienne zabarwienia ideologiczne, czy wreszcie wpływu kryzysu gospodarczego, zarówno Polska, jak i Hiszpania nadal podkreślają swoje przywiązanie do wartości europejskich, które pozwoliły obydwu państwom przetrwać w przeszłości trudny okres rządów autorytarnych.

Ciekawym wkładem w merytoryczną zawartość publikacji jest tekst Anny Sroki, w którym przedmiotem rozważań jest prezydencja Polski i Hiszpanii w UE w perspektywie porównawczej. Obydwa przewodnictwa zrealizowały się w niedalekim odstępie czasie i znajdowały się pod wpływem zbliżonych, aczkolwiek nieoddziaływających w sposób identyczny czynników zewnętrznych. Autorka w sposób wnikliwy i krytyczny porównuje uwarunkowania obydwu prezydencji, w konkluzji zaś stwierdza, że w obydwu przypadkach największy wpływ na sposób ich realizacji miały czynniki zewnętrzne, takie jak kryzys gospodarczy, tzw. arabska wiosna czy wejście w życie postanowień traktatu lizbońskiego. Stanowisko autorki wydaje się zgodne z powszechnie podzielanymi poglądami na ten temat. Być może w analizie zabrakło odwołań do takich czynników wpływających na skuteczność sprawowania Prezydencji, jak sposób określenia priorytetów czy aspekty administracyjnej obsługi Prezydencji.

W dalszej części publikacji znajdziemy teksty dotyczące wybranych polityk realizowanych w UE i spojrzenie na nie z perspektywy Polski i Hiszpanii, jako beneficjentów ich rezultatów. W tekście Rubéna Darío Torresa Kumbriana, oraz Ángeles

Martínez Boyé przedmiotem analizy jest polityka spójności, postrzegana jako istotny czynnik modernizujący UE w okresie kryzysu. Tematykę wpływu członkostwa w UE na gospodarkę Polski i Hiszpanii podejmują Artur Nowak-Far – w odniesieniu do Polski, oraz José Manuel Saiz Álvarez, w odniesieniu do Hiszpanii. W książce nie zabrakło miejsca na podjęcie zagadnienia polityki rolnej, tak ważnej dla Polski. Do tego problemu odnosi się w swoim artykule Justyna Miecznikowska, rozważając znaczenie WPR dla rozwoju polskiej wsi, oraz Juan Sebastián Castillo Valero, który dokonuje bardzo cennego zabiegu porównania realizacji WPR w polskich i hiszpańskich uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych.

W książce wyraźnie zaznacza się przewaga problematyki społecznej, co widać także na przykładzie artykułów Tomása Fernández Garcíi i Laury Ponce de León Romero oraz Macieja Duszczyka, którzy rozprawiają się z westią polityki społecznej oraz państwa dobrobytu.

Artykułem nieco odbiegającym od przewodniego motywu merytorycznego jest ostatni tekst, autorstwa Laury Martínez Murgui i Juana de Dios Izquierdo Collado, odnoszący się do usług internetowych. Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytanie, dlaczego mimo sukcesu portali społecznościowych hiszpańskie firmy z oporem akceptują media społecznościowe jako narzędzie komunikacji i informacji niezbędne dla dużej części sektora przemysłowego i usługowego. Jest to ważny problem, wart poddania pod dyskusję także w Polsce. Współczesne

społeczeństwo w dużym stopniu opiera swoją wiedzę o świecie, procesach politycznych i ekonomicznych na zasobach internetowych. Ignorowanie czy zaniedbywanie tego zjawiska nie odbija się korzystnie na relacjach społeczeństwo obywatelskie – władza.

Recenzowana publikacja jest bardzo ciekawym i cennym wkładem w rozwój badań nad integracją europejską, postrzeganą z perspektywy jej praktycznych implikacji dla państw członkowskich. Ten właśnie aspekt publikacji nadaje jej szczególnie wartościowy walor poznawczy. Czytelnik może pogłębić swoją wiedzę z zakresu zagadnień, która są częścią rzeczywistości związanej z procesami integracyjnymi. Książka może być szczególnie przydatna dla studentów i dla badaczy podejmujących problematykę członkostwa w UE. W sposób szczególny, po lekturze artykułów, nasuwa się refleksja na temat podobieństw Polski i Hiszpanii, jako krajów członkowskich UE. Odnosi się to do pozycji obydwu państw w punkcie wyjścia, a więc w momencie rozpoczęcia negocjacji członkowskich, jak też do sposobu radzenia sobie z wyzwaniami wynikającymi z członkostwa.

Podsumowując, należy stwierdzić, że publikacja niewątpliwie wzbogaca ofertę naukową skierowaną do profesjonalistów zajmujących się problematyką unijną. Jest ciekawym spojrzeniem, które – wśród wielu prac o charakterze ściśle teoretycznym – zwraca uwagę na aspekty bardziej funkcjonalne i wpływające na życie obywateli Unii Europejskiej.

Anna Wierzhowska